

circuit breaker or a transformer, that must be maintained for the ship to remain seaworthy. This psychological reframing ensures that students at KSMA don't just learn Maritime English; they weaponize it as a tool for safety, reliability, and professional excellence in the global maritime industry.

Conclusion. For the Electrical-Engineering students at Kherson State Maritime Academy, SMCP is more than a regulatory requirement; it is a technical tool. SMCP is not a mere regulatory hurdle to be cleared, but a sophisticated technical tool as essential as a multimeter or an oscilloscope. By deeply integrating these standardized phrases into the high-stakes context of high-voltage systems, automated control loops, and power management protocols, KSMA ensures its graduates emerge as more than just technically proficient engineers. They become elite communicators, capable of maintaining the "linguistic integrity" of a vessel during the most harrowing operational crises. This mastery of standardized language serves as a vital safeguard against the "human element" errors that continue to plague the maritime industry, particularly in the complex interface between the Bridge and the Engine Room.

Basically, this specialized training transforms the Electrical-Technical Officer from a solitary technician into a proactive safety officer who can navigate the nuances of a multinational crew with precision and authority. As vessels move toward increased autonomy and "smart" electrification, the ability to verbalize digital anomalies through the framework of SMCP will be the hallmark of a KSMA-trained officer. The Academy's commitment to this evolved curriculum effectively bridges the gap between theoretical Maritime English and the live, energized environment of the maritime electrical grid. Graduates leave the academy equipped with "communicative resilience," ensuring they can direct emergency operations and coordinate routine maintenance with equal clarity. SMCP phrases give officers extra knowledge to prioritize safety through the power of standardized speech.

In the final analysis, the integration of SMCP into the EE curriculum is an investment in the vessel's reliability and the crew's lives. It ensures that when a

critical failure occurs, the response is not a chaotic exchange of "vague" terms, but a disciplined, standardized sequence of information, instruction, and action. By redefining the ETO's role as a communicator, KSMA is setting a new global standard for maritime excellence in the 21st century.

REFERENCES

1. International Maritime Organization. (2001). IMO Standard Marine Communication Phrases (SMCP). London: IMO Publication. [in English]
2. Cole, C., & Trenkner, P. (2009). The IMO Standard Marine Communication Phrases: A Phenomenon of the 21st Century Interface between the Bridge and the Engine Room. Wismar: University of Applied Sciences. [in English]
3. Logie, N. (2012). English for the Engine Room: Task-based Learning for Engineering Officers. *Maritime Education and Training Journal*. [in English]
4. Sullivan, T. (2018). Electrification and Communication: Linguistic Challenges of High-Voltage Systems in Modern Shipping. *Journal of Maritime Research*.15(2). S. 45-58. [in English]
5. Ziarati, R., Ziarati, M., & Calbas, B. (2010). MarTEL: Maritime English Language Standards. Proceedings of the International Programme on Maritime Education and Training. [in English]
6. Pritchard, B. (2004). *Maritime English*. Udine: Del Bianco Editore. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ТИМОЩУК Юлія – старший викладач кафедри англійської мови в судновій енергетиці Херсонської державної морської академії.

Наукові інтереси: роль цифрових інструментів та їх вплив на розвиток комунікативних навичок у навчанні морської англійської мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TYMOSHCHUK Yuliia – Senior Lecturer at the English Language Department for Maritime Engineers, Kherson State Maritime Academy.

Scientific interests: the impact of digital tools to enhance communication skills for teaching maritime English.

Стаття надійшла до редакції 09.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 20.03.2026 р.

УДК 378.147:811.111

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-267-272

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ГЛУБОКА Світлана –

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8585-5013>

e-mail: svetasen1234571@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕМОТИВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Знання іноземної мови на даний час є необхідною умовою професійної підготовки сучасного фахівця, оскільки забезпечує можливість міжкультурної комунікації, професійної мобільності та доступу до міжнародного наукового простору. За таких умов особливого значення набуває здатність до ефективного іншомовного спілкування, невід'ємною складовою якого є сформованість емотивного монологічного мовлення, що дозволяє адекватно передавати не лише зміст, а й емоційно-оцінне ставлення мовця. Емотивна (емоційна) компетентність, виступаючи ключовим компонентом комунікативної компетентності, набуває зростаючого значення, оскільки усвідомлення ролі емоційного стану у формуванні поведінки особистості забезпечує здатність до побудови монологічного висловлювання, насиченого почуттями, оцінними судженнями та емоційно забарвленою лексикою.

Проблематика дослідження полягає у необхідності теоретичного обґрунтування та ефективного формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою у здобувачів освіти за умов недостатньої уваги до цього аспекту в сучасній освітній практиці.

Метою статті є визначення сутності емотивного монологічного мовлення та обґрунтування доцільності використання комплексу вправ для формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою у здобувачів вищої освіти.

У статті конкретизовано зміст понять «монолог», «емотивне висловлювання», «емоційна компетентність», «побудова монологічного мовлення» у контексті формування емотивного монологічного мовлення. Представлено комплекс вправ на формування навичок емотивного мовлення для здобувачів освіти технічного ЗВО у ситуаціях професійно орієнтованого спілкування. Наведено приклади нейтрального емотивного мовлення; монологу (студент-інженер презентує проєкт); для IT-спеціаліста (опис проблеми), зокрема додано емоційні маркери. Встановлено, що емотивне монологічне мовлення допомагає здобувачам технічних ЗВО зробити мовлення живим і переконливим, сприяє ефективній міжкультурній комунікації та успішному представленню власних ідей. Охарактеризовано види завдань для формування навичок емотивного монологічного мовлення іноземною мовою для здобувачів освіти.

Ключові слова: емотивне висловлювання, монологічне мовлення, емотивне мовлення, комунікативна компетентність, професійно орієнтоване навчання, іноземна мова.

HLUBOKA Svitlana –

Assistant Professor of Foreign Languages Department

Kharkiv National University of Radio Electronics

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8585-5013>

e-mail: svetasen1234571@gmail.com

DEVELOPING SKILLS IN EMOTIONAL MONOLOGICAL SPEECH IN ENGLISH AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Proficiency in a foreign language is now an essential requirement for the professional training of modern specialists, as it facilitates intercultural communication, professional mobility and access to the international academic community. In such circumstances the ability to communicate effectively in a foreign language takes on particular significance; an integral part of this is the development of emotive monological speech which allows the speaker to convey not only the content but also their emotional and evaluative attitude. Emotional competence as a key component of communicative competence is becoming increasingly important since an awareness of the role of emotional states in shaping an individual's behaviour enables the construction of monologues rich in feelings, evaluative judgements and emotionally charged vocabulary.

The research problem lies in the need for theoretical substantiation and effective development of English-language emotive monologic speaking skills in learners under conditions of insufficient attention to this aspect in contemporary educational practice.

The purpose of the article is to determine the essence of emotive monologic speaking and to substantiate the feasibility of using a set of exercises for developing English-language emotive monologic speaking skills in higher education students.

The article clarifies the meaning of the terms "monologue", "emotive utterance", "emotional competence" and "structure of monological speech" in the context of developing emotive monological speech. A set of exercises is presented for developing emotive speech skills among students at technical higher education institutions in situations of professionally oriented communication. It is provided the examples of neutral and emotive speech including a monologue (an engineering student presenting a project) and a scenario for an IT specialist (describing a problem), with emotional markers included. It is established that emotive monologue speech helps students at technical higher education institutions to make their speech lively and convincing, and contributes to effective intercultural communication and the successful presentation of their own ideas.

Key words: emotive utterance, monologue, emotive speech, communicative competence, vocationally oriented learning, foreign language.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивними трансформаціями, які створюють передумови для впровадження інноваційних підходів до навчання, зокрема тих, що забезпечують формування мовленнєвих та комунікативних навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності здобувачів освіти. У закладах вищої освіти освітньо-професійні програми розробляються відповідно до стандартів вищої освіти та визначають зміст навчальних дисциплін, результати навчання і систему компетентностей, серед яких важливе місце посідає володіння іноземною мовою.

Знання іноземної мови (англійської) на даний час є необхідною умовою професійної підготовки сучасного фахівця, оскільки забезпечує можливість міжкультурної комунікації, професійної мобільності та доступу до міжнародного наукового простору. Навчаючись у ЗВО, здобувачі освіти опановують низку важливих навичок, зокрема вміння генерувати та презентувати ідеї, працювати в команді, сприймати критику, пристосовуватись до обставин. Однак, аналіз освітньої практики свідчить про недостатню увагу до розвитку емоційно виразного іншомовного мовлення, зокрема монологічного, в інженерній та IT-сферах. Попри те, що комунікативна компетентність визнається однією з ключових, здобувачі освіти часто відчують труднощі у вираженні власних думок, емоцій і ставлення англійською мовою в розгорнутій монологічній формі. Тому постає наукова проблема,

яка полягає у необхідності теоретичного обґрунтування та ефективного формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою у здобувачів освіти в умовах недостатньої уваги до цього аспекту в сучасній освітній практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти залишається однією з провідних у сучасній педагогічній науці. У цьому контексті особливу увагу дослідників привертає розвиток монологічного мовлення, зокрема його емотивного компонента, який дає змогу майбутньому фахівцеві висловлювати власне ставлення, оцінні судження та професійну позицію. Питання розвитку монологічного мовлення на заняттях з іноземної мови стали предметом дослідження низки науковців Л. Кардаш [1], Г. Мацюк [2], О. Рогульської [3], О. Устименко [4] та ін. Зокрема, проблематика розвитку емоційного інтелекту в контексті іншомовної підготовки здобувачів освіти досліджено у таких працях, як В. Велівченко [5], О. Іщенко [6], Г. Колесник [7], І. Матійків [8], Г. Чава [9] та інші. Науковці підкреслюють, що емоції є невід'ємною складовою комунікації, оскільки вони суттєво впливають на ефективність передачі інформації, рівень взаєморозуміння між співрозмовниками та здатність мовця досягати комунікативної мети.

Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що емотивний аспект монологічного мовлення не отримав достатнього висвітлення у сучасних дослід-

женнях. Більшість авторів зосереджують увагу або на емоціях, які супроводжують процес вивчення іноземної мови, або на структурно-змістовних і функціональних характеристиках мовлення, залишаючи поза увагою його емоційно-виражальний компонент. Таким чином, недостатня розробленість проблеми формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою у здобувачів вищої освіти зумовлює необхідність подальших теоретичних та методичних розробок.

Метою статті є визначення сутності емотивного монологічного мовлення та обґрунтування доцільності використання комплексу вправ для формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою у здобувачів вищої освіти.

Вклад основного матеріалу дослідження. Одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти є ефективне вивчення іноземних мов, що забезпечує розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Нині іноземна мова є обов'язковим компонентом загальної і професійної підготовки, яка забезпечує емоційно-вольовий, особистісний та соціальний розвиток особистості. Це зумовлено її специфічними характеристиками, зокрема на думку автора [10] іноземна мова є «найважливішим засобом спілкування, задоволення комунікативних потреб, формування інтелекту та самосвідомості особистості». Як показує практика, саме англійська мова обґрунтовано визнається провідною мовою науки, інформаційних технологій та міжнародного спілкування. Це зумовлено не лише лінгвістичними, а й екстралінгвістичними чинниками: англійські країни виступають осередками створення новітніх технологій і формування глобальних інноваційних кластерів, зокрема Кремнієва долина (Silicon Valley), де зосереджені штаб-квартири провідних високотехнологічних компаній, таких як Apple, Google, Nvidia, Adobe, HP, Tesla та ін. Інтенсивна глобалізація та співпраця у сфері обміну технологіями зумовлюють необхідність усунення мовних бар'єрів і заповненні лексичних лакун, що виникають за відсутності окремих мовних одиниць. Відповідно, приєднуємося до думки вченого Х. Д. Брауна, який зазначає, що «специфіка англійської мови полягає в тому, що в її опануванні найбільшу роль відіграють тренування та застосування матеріалу в процесі спілкування, для чого потрібен час» [11, с. 285]. Водночас аналіз освітньої практики дозволяє констатувати, що задекларовані підходи не повною мірою забезпечують очікувані результати.

Проведений аналіз результатів навчання іноземної мови у технічних ЗВО показує переважно абстрактний характер знань здобувачів освіти, їхню недостатню пов'язаність із майбутньою професійною діяльністю та обмежену практичну спрямованість. Усні монологічні висловлювання здобувачів освіти здебільшого мають репродуктивний характер і зводяться до відтворення вивченого матеріалу, позбавлені емоційної виразності, самостійності та творчого підходу до реалізації комунікативного задуму. Крім того, студенти не враховують адресата мовлення, для якого призначене конкретне висловлювання, і відчують труднощі у доборі іншомовних засобів емоційної виразності. Останнє передбачає сформованість умінь розпізнавати емоційні відтінки мовлення іноземною мовою та адекватно передавати власний емоційний стан засобами мови, що вивчається. З

огляду на зазначене актуалізується необхідність формування у здобувачів освіти навичок і умінь емотивного монологічного мовлення в ситуаціях професійно орієнтованого спілкування.

Вважаємо доцільним проаналізувати понятійний апарат, пов'язаний з базовим поняттям «емотивне монологічне мовлення», зокрема розкрити сутність таких понять як «монолог», «побудова монологічного мовлення», «емотивне висловлювання», «емоційна компетентність», (рис. 1).



Рис. 1. Взаємозв'язок понять у контексті формування емотивного монологічного мовлення

Найчастіше у загальному значенні емотивне монологічне мовлення є інтегративним результатом, що поєднує зміст, емоційність, логічність комунікативну доцільність. Даний термін пов'язують з таким поняттям як монолог, зокрема Л. Кардаш наголошує, що «монолог є найскладнішою формою мовлення, яка служить для цілеспрямованої передачі інформації. А, монологічне мовлення розуміють як зв'язне мовлення однієї особи, комунікативна мета якої – повідомлення про які-небудь факти, явища дійсності» [1]. Як зазначає Г. Мацюк: «побудова монологічного мовлення передбачає планування та «програмування» не лише одного висловлювання чи речення (як у діалогічному мовленні), а всього повідомлення, що активізує діяльність тільки одного комуніканта. Навчання монологічному мовленню є складним процесом, що потребує розвитку творчого й ситуативного мислення студентів на заняттях з іноземної мови» [2, с. 256]. В свою чергу, побудова монологічного висловлювання забезпечує логічність, послідовність і зв'язність емотивного висловлювання.

Наступною складовою емотивного монологічного мовлення є «емотивне висловлювання». У роботі [5, с. 27] емотивне висловлювання мовця є семантично полікомпонентними, адже мають низку обов'язкових характеристик – це емоційність (внутрішній стан мовця на момент його комунікативної взаємодії з адресатом), емотивність (вираження емоцій мовця різнорівневими мовними одиницями, а також різними паравербальними і невербальними засобами), оцінність (результат здійсненої мовцем оцінки (як визначення значущості сприйнятого об'єкта або подій) і, зазвичай (хоча й не завжди), експресивність (підсилена виразність висловлення мовця)». Навчання іншомовним емотивним монологічним висловлюванням виступає важливим чинником формування мовної особистості та розвитку її емотивної компетентності. Таким чином, сучасна професійна підготовка майбутнього фахівця орієнтується не тільки на засвоєння спеціалізованих знань і навичок, а й на розвиток емоційної компетентності як невід'ємної складової професійної діяльності.

З огляду на вище зазначене, доцільно уточнити сутність поняття «емоційна компетентність». У дослідженні І. Матійків вона трактується як «готовність і здатність людини гнучко управляти емоційними реакціями, як власними, так і інших людей,

адекватно до ситуацій і умов, що змінюються» [8, с. 145]. Беззаперечним є те, що майбутні інженери мають володіти навичками емоційної компетентності, які забезпечують здатність розпізнавати емоційні стани співрозмовника, а також виражати власні емоції з урахуванням ситуації спілкування, його стилю та культурних особливостей співрозмовника.

Тож, емотивна (емоційна) компетентність, виступаючи ключовим компонентом комунікативної компетентності, набуває зростаючого значення, оскільки усвідомлення ролі емоційного стану у формуванні поведінки особистості забезпечує здатність до побудови монологічного висловлювання, насиченого почуттями, оцінками судженнями та емоційно забарвленою лексикою.

Формування навичок емотивного монологічного мовлення англійською мовою передбачає розвиток умінь не лише логічно викладати думки, а й вираження емоцій, ставлення, оцінки у професійному контексті (презентації, обговорення проєктів, виступи). Для формування навичок іншомовного емотивного монологічного мовлення у здобувачі технічних ЗВО в ситуаціях професійно орієнтованого спілкування розроблено граматико-стилістичні вправи, спрямовані на навчання аналізу, вибору та доцільного використання мовних засобів у професійному мовленні.

Представимо комплекс вправ на формування навичок емотивного монологічного мовлення для здобувачів освіти технічного ЗВО у ситуаціях професійно орієнтованого спілкування. Наведемо приклади:

1. нейтрального емотивного мовлення:

нейтрально (сухо, технічно): The system failed due to a software error.

емотивно (з вираженням ставлення): Unfortunately, the system failed due to a critical software error which was quite frustrating for our team.

2. монолог (студент-інженер презентує проєкт):

I am really excited to present our new smart home system. This project was quite challenging, but also incredibly rewarding. We faced several technical issues and at times it was frustrating, but we managed to find effective solutions. I strongly believe that our system can significantly improve energy efficiency, and I am proud of the results we achieved. В цьому прикладі використано: емоції: excited, frustrating, proud; оцінки: incredibly rewarding, effective; ставлення: I strongly believe.

3. ситуація професійного обговорення:

To be honest, I was a bit disappointed with the initial results of the experiment. However, after analyzing the data more carefully, I was pleasantly surprised by the potential improvements we discovered.

4. для IT-спеціаліста (опис проблеми):

I was quite concerned when the server suddenly went down during peak hours. It was a stressful situation but our team reacted quickly and I'm really satisfied with how efficiently we handled the issue.

У цьому контексті, важливо додати емоційні маркери «Emotion upgrade». Емоційні маркери в англійській мові – це лексичні, граматичні та фонетичні засоби, що виражають почуття (радість, гнів, сум, здивування). До них належать емотивно забарвлені прикметники (angry, happy), вигуки (oh, wow, well), ідіоми (on cloud nine) та вирази ввічливості (please, would you mind).

Емотивне монологічне мовлення допомагає здобувачам технічних ЗВО зробити мовлення живим і

переконливим, сприяє ефективній міжкультурній комунікації та успішному представленню власних ідей.

Відповідно до зазначеного, комплекс вправ доцільно будувати таким чином: моделювати типові ситуації спрямовані на професійну комунікацію, що стимулюють у здобувачів внутрішню мотивацію та зацікавленість в участі в іншомовній взаємодії і максимально наближають навчальний процес до умов реального фахового спілкування; використовувати емоційно-експресивну лексику, яка сприяє формуванню вмінь висловлювати оцінні судження та власне емоційно-особистісне ставлення до змісту висловлювання.

У процесі навчання майбутніх інженерів емотивним висловлюванням доцільно створювати такі навчально-комунікативні ситуації, які є максимально наближеними до реального спілкування і передбачають виконання кожним учасником відповідної ролі. Організація навчального процесу має забезпечувати умови для самостійного продукування студентами висловлювань, запланованих викладачем. Завдання при цьому можуть ґрунтуватися на розв'язанні спільної проблеми, що викликає інтерес у студентів і стимулює їх до побудови розгорнутих висловлювань, у межах яких вони формулюють та обґрунтовують власну позицію.

Отже, під час розроблення граматико-стилістичних вправ, спрямованих на формування у здобувачів освіти умінь іншомовного емотивного монологічного мовлення, доцільно враховувати такі умови: здійснювати чіткий відбір навчального матеріалу (граматичного, лексичного, текстів для читання та аудіювання), який викликає інтерес, забезпечує пізнавальну мотивацію, має професійну спрямованість; використовувати спеціальні стимулюючі прийоми (створення ситуацій, у яких студент повинен висловити свою думку, судження, погодитися або спростувати якесь твердження, довести свою точку зору, ставити запитання, з'ясувати незрозуміле, вносити корективи, давати поради); залучати студентів до різних видів діяльності та вести відповідний контроль за цією діяльністю.

Попри те, що технічному стилю притаманна об'єктивно-описова манера викладу, яка характеризується мінімізацією позбавлена засобів виразності та емоційного забарвлення, в англійській мові науково-технічних текстах все ж спостерігається використання окремих образних та фігуральних засобів, зокрема риторичних запитань, емоційно маркованих епітетів та інших стилістичних прийомів, які сприяють кращому викладу матеріалу. Наведемо приклад завдань:

еліптичні конструкції зі сполучниками: although, if, while, що характеризуються пропуском підмета та дієслова-зв'язки to be.

A bullet cannot alter its course while in flight;

еліптичні конструкції з підрядними сполучниками: whoever/ whatever/whichever/whenever/wherever, що характеризуються пропуском присудка may be.

Whatever the shape of the magnet, it has two poles.

Кожен із перелічених сполучників має синонім, що починається зі слів no matter what, when, where тощо, і використовується для того, щоб сказати: щось не має значення або не матиме яких-небудь наслідків. Враховуючи наведені приклади вище, у межах практичного навчання здобувачів освіти емотивного висловлювання доцільним є використання такого завдання:

Здійснити перефразування наведених речень із використанням подібного шаблону:

Whatever the shape of the magnet, it has two poles.

No matter what the shape of the magnet, it has two poles.

No matter how weak the initial impulse, it gives the body a forward motion.

No matter how fast the bullet is going, gravity is pulling it down toward Earth.

Далі можна використовувати підстановчі таблиці, ефективний навчальний інструмент, переважно для вивчення іноземних мов, що структурує мовний зразок для багаторазового відтворення речень, а також зручні тим, що в них, поряд з лексичними явищами, можна відпрацьовувати граматичні. Наприклад, у наступному завданні відпрацьовуються вживання форми умовного способу в підрядних реченнях після безособових зворотів та вживання емотивних прикметників.

Speaking of the hybrid system make up a logical utterance:

It's essential / hybrid system should be provided with the battery as...

crucial / electronic control unit; because...

vital that hybrid components should be fault-tolerant since...

and redundant;

components should be integrated into predefined space;

there should be complex modeling, simulations and optimization.

...they reduce cost and system complexity while ensuring sufficient heat dissipation. For example, DC-to-DC converters must fit into the battery pack.

...monitoring and control of batteries is particularly important for this one.

...they protect both passengers and emergency personnel in the event of an accident. For instance, if an air bag is deployed, there must be a means to shut off the engine and disconnect high-voltage cables.

...to understand subsystem interactions and develop robust control strategies.

Таким чином, подані вправи слугують прикладом ефективної організації навчання емотивного мовлення. Відповідно, можна виділити основні види завдань, спрямовані на формування навичок емотивного монологічного висловлювання іноземною мовою.

Окреслено види завдань для формування навичок емотивного монологічного висловлювання іноземною мовою для здобувачів освіти.

Завдання 1. Парафраз із висловленням власного ставлення та коротким коментарем. Дано ряд речень, що представляють проблемні висловлювання. Один зі студентів відтворює їх, звертаючись до другого, а другий висловлює згоду або незгоду, обов'язково перефразовуючи висловлювання, використовуючи безсполучне умовне підрядне речення для емоційного виділення (і додаючи одне-два речення). Наприклад:

St. 1: If it were possible to learn how birds find their way, people would use the principle to develop a navigation system for aviation.

St. 2: I quite agree with you. Were it possible to learn how birds find their way, people would use the principle to develop a navigation system for aviation. It is no doubt that navigation is the part of migration that has puzzled scientists the most. On the other hand, there are some theories that are accepted the most by biologists. And one of them is using the earth's magnetic field.

Відповідно, для виконання цього завдання необхідно зробити такі виправи: «Прочитайте речення та об'єднайте кожну пару сполучником «and» а («besides») або «but» («on the other hand») або «Прослухайте низку мікродіалогів, що складаються з ініціативних та відповідних реплік, і скажіть, чи згодні між собою співрозмовники».

Завдання 2. Прослуховування тексту з метою виокремлення його основної проблеми та складання зв'язного монологічного висловлювання з однотипних, але різних за способами вираження мовленнєвих дій: «Перерахуйте, що, на думку Ерліха, є загрозою для виживання як людства, так і навколишнього середовища планети». Professor Paul Enhrlich isn't the first to have depressing ideas about...

It is Professor Paul Enhrlich who wasn't enthusiastic about...

Professor Paul Enhrlich was deeply concerned at...

У перших двох прикладах саме в прикметниках міститься емоційне ядро речення. У третьому прикладі підсилювачем емотивності виступає прислівник, що міститься в прикметнику.

Під час підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти до використання емоційно-експресивних засобів мовленнєвої комунікації. Основний акцент робиться на розвитку вміння адекватно передавати емоційно-оцінне ставлення до змісту висловлювання, використовуючи інтонаційні, лексичні та стилістичні ресурси мови відповідно до професійно-комунікативних ситуацій.

У межах цього процесу здійснюється: розвиток інтонаційної виразності мовлення, що передбачає формування вміння варіювати тон, темп, ритм та паузи з метою передавання емоційного змісту; збагачення емоційно-експресивного словника, зокрема відбувається опанування лексичних засобів, які виражають оцінку, ставлення та переконливість; формування стилістичної гнучкості, що виявляється в умінні добирати мовні засоби відповідно до умов комунікації (офіційна, ділова, неформальна комунікація); розвиток прагматичної компетентності, зокрема включає здатність здійснювати комунікативний вплив на співрозмовника, аргументувати та переконувати; інтеграція з професійним контекстом, що передбачає використання емоційно-експресивних засобів у технічних презентаціях, обговореннях і захисті проєктів.

Тож, опанування засобами емоційного впливу є чинником підвищення комунікативної компетентності ефективності майбутніх фахівців, оскільки забезпечує здатність не лише точно передавати інформацію, а й впливати на адресата, що становить важливий компонент професійної компетентності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Виходячи із проведеного дослідження, емотивне монологічне мовлення є важливим складником іншомовної підготовки здобувачів освіти, оскільки забезпечує передачу інформації, вираження особистісного ставлення до ситуації, емоцій у процесі професійно орієнтованої комунікації. Підготовка майбутніх інженерів потребує використання таких методів навчання, які спрямовані на одночасний розвиток когнітивного та емоційного аспектів мовлення. У роботі обґрунтовано, що емотивне монологічне мовлення перебуває у тісному взаємозв'язку з емотивним висловлюванням, яке виступає його базовою одиницею та забезпечує реалізацію емоційно-оцінного змісту мовлення. Через систему таких висловлювань формується здатність здобувачів освіти

виражати власні емоції, інтерпретувати емоційні стани співрозмовника та будувати переконливе мовлення. Розроблений комплекс вправ слугує прикладом ефективної організації навчання емотивного мовлення та включає граматико-стилістичні завдання, спрямовані на формування у здобувачів освіти вмінь іншомовного емотивного монологічного мовлення. Таким чином, емотивне монологічне мовлення створює підґрунтя для більш усвідомленого, гнучкого й виразного іншомовного мовлення, здатного адекватно відображати як зміст, так і емоційний вимір професійної взаємодії.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кардаш Л. В. Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2015. Вип. 57. С. 54–58.
2. Мацюк Г. Формування навичок монологічного мовлення на заняттях української мови як іноземної. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Серія Педагогіка. Вип. 40. Том 2. 2021. С. 255–262.
3. Рогульська О. О., Магдюк О. В. Використання проектної методики для формування іншомовної компетентності у монологічному мовленні студентів ЗВО. *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference “Research in Science, Technology and Economics”*. Luxembourg, Luxembourg. 2025. 84–87. URL: <https://isu-conference.com/arkhiv/research-in-science-technology-and-economics/> (дата звернення: 15.04.2026)
4. Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2013. № 1. С. 3–9.
5. Велівченко В. Прагматика емотивних висловлень мовця в англомовному емотивному дискурсі. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Філологічні науки. 2016. Вип. 2. С. 20–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuF_2016_2_6 (дата звернення: 15.04.2026)
6. Іщенко О. В. Діалогічне мовлення як засіб розвитку емоційного інтелекту при вивченні іноземних мов у вищих навчальних закладах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологія. 2018. № 2 (70). С. 84–86.
7. Колесник Г. Вплив емоцій на когнітивні процеси під час вивчення іноземної мови студентами першого курсу. *Молодь і ринок* № 4 (159). 2018. С. 112–116.
8. Магійків І. Емоційна компетентність як психологічний об’єкт виховання особистості майбутнього фахівця професій типу «Людина-Людина». *Педагогіка і психологія професійної освіти*. № 2. 2013. С. 144–153.
9. Чава Г., Народовська О. Розвиток емоційного інтелекту студентів закладів вищої освіти на заняттях з англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. № 35. Т. 6. С. 256–261.
10. Сарновська, Н. І. Іноземна мова як інструмент міжкультурного спілкування та засіб пізнання світової культури. *Питання культурології*. № 40. 2022. С. 304–311. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269387> (дата звернення: 15.04.2026)
11. Brown H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice Hall. 2015. P. 285.

REFERENCES

1. Kardash, L. V. (2015). Spetsyfyka monolohichnoho movlennia: psykholohichni ta lnhvistychnyi aspekty [The Specifics of Monological Speech: Psychological and Linguistic Aspects]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia*. Vyp. 57. S. 54–58. [in Ukrainian]
2. Matsiuk, H. (2021). Formuvannia navychok monolohichnoho movlennia na zaniattiakh ukrainskoi movy yak inozemnoi [Developing skills in monological speech in Ukrainian as a foreign language classes]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Serii Pedahohyka. Vyp. 40. Tom 2. S. 255-262. [in Ukrainian]

3. Rohulska, O. O., Mahdiuk, O. V. (2025). Vykorystannia proiektnoi metodyky dlia formuvannia inshomovnoi kompetentnosti u monolohichnomu movlenni studentiv ZVO [The use of project-based methodology for developing foreign language competence in monological speech among higher education students]. *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference “Research in Science, Technology and Economics”*. Luxembourg, Luxembourg. P. 84–87. URL: <https://isu-conference.com/arkhiv/research-in-science-technology-and-economics/> (data zvernenya: 15.04.2026). [in Ukrainian]

4. Ustymenko, O. M. (2013). Navchannia inshomovnoho monolohichnoho movlennia v aspekti kompetentnisnoho pidkhotu [Teaching monological speech in a foreign language from the perspective of the competence-based approach]. *Inozemni movy*. № 1. S. 3–9. [in Ukrainian]

5. Velivchenko, V. (2016). Prahmatyka emotyvykh vyslovlennia movtsia v anhlomovnomu emotyvnomu dyskursi [Pragmatics of the speaker’s emotive utterances in English-language emotive discourse]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu*. Serii: Filolohichni nauky. Vyp. 2. S. 20–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuF_2016_2_6 (data zvernenya: 15.04.2026). [in Ukrainian]

6. Ishchenko, O. V. (2018). Dialohichne movlennia yak zasib rozvytku emotsiinoho intelektu pry vyvchenni inozemnykh mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Dialogic speech as a means of developing emotional intelligence when studying foreign languages in higher education institutions]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Filolohiia. № 2 (70). S. 84–86. [in Ukrainian]

7. Kolesnyk, H. (2018). Vplyv emotsii na kohnityvni protsesy pid chas vyvchennia inozemnoi movy studentamy pershoho kursu [The influence of emotions on cognitive processes during foreign language learning by first-year students] *Molod i rynek*. № 4 (159). S. 112–116. [in Ukrainian]

8. Matiukiv, I. (2013). Emotsiina kompetentnist yak psykholohichniy obiekt vykhovavannia osobystosti maibutnoho fakhivtsia profesii typu «Liudyna-Liudyna» [Emotional competence as a psychological object of personality development for future specialists in People-to-People professions]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*. № 2. S. 144–153. [in Ukrainian]

9. Chava, H., Narodovska, O. (2021). Rozvytok emotsiinoho intelektu studentiv zakladiv vyshchoi osvity na zaniattiakh z anhliiskoi movy [The development of emotional intelligence among students of higher education institutions in English language classes]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. № 35. T. 6. S. 256–261. [in Ukrainian]

10. Sarnovska, N. I. (2022). Inozemna mova yak instrument mizhkulturnoho spilkuvannia ta zasib piznannia svitovoi kultury [A foreign language as a tool for intercultural communication and a means of understanding world culture]. *Pytannia kulturolohii*. № 40. S. 304–311. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269387> (data zvernenya: 15.04.2026). [in Ukrainian]

11. Brown, H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice Hall. 2015. R. 285. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГЛУБОКА Світлана – старший викладач кафедри іноземних мов, Харківського національного університету радіоелектроніки.

Наукові інтереси: професійна підготовка фахівців технічних спеціальностей.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HLUBOKA Svitlana – Assistant Professor of Foreign Languages Department Kharkiv National University of Radio Electronics.

Scientific interests: professional training of technical specialists.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.